

Culemborg, 10-9-2025

Betreft: Verzoek om aanvullende informatie vergunningsaanvraag **Zaaknummer 2025-008282**.

Geachte heer, mevrouw,

Op 28-8-2025 hebben wij, Bureau Viridis, als contactpersoon het verzoek tot aanvullende informatie voor de vergunningsaanvraag flora en fauna-activiteit Omgevingswet ontvangen. Het betreft de aanvraag voor het project Lakermaat te Lengel onder **Zaaknummer 2025-008282**. Hierbij sturen we u de aanvullende informatie.

Onderstaande beantwoording is een samenwerking van Lakermaat BV, OPEN Development BV, ATKB en Bureau Viridis.

1. *OPEN Development B.V. staat als initiatiefnemer en toekomstig vergunninghouder aangegeven. Hier hebben we echter geen contactgegevens (automatisch) van doorgekregen. Aan welk persoon en adres kan het besluit straks geleverd worden? We willen u vragen voorliggende brief ook door te sturen naar de juiste persoon van OPEN Development B.V.*

Hieronder vindt u de juiste contactgegevens van de initiatiefnemer:

OPEN Development B.V.

De Cuserstraat 83
1081 CN Amsterdam
[@opendevelopment.nl](mailto:info@opendevelopment.nl)

2. *Gewone grootoorvleermuis is waargenomen tijdens het vleermuisonderzoek. In de rapportage is o.a. het volgende opgenomen: Hoewel er geen exacte verblijfplaats aan te wijzen is kunnen we er op basis van de waarnemingen en het gedrag vanuit gaat dat ergens in de open schuur een verblijfplaats aanwezig is. Waarom is deze soort niet meegenomen in de aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit?*

Met betrekking tot de gewone grootoorvleermuis is inderdaad een discrepantie ontstaan. Deze soort is vastgesteld binnen het plangebied. En hoewel er geen in-/uitvlieger is waargenomen, gaan we er zekerheidshalve van uit dat er een verblijfplaats aanwezig is in de schuur. Op basis van de wegkruipmogelijkheden die aanwezig zijn in de schuur, nemen we aan dat de verblijfplaats zich achter een balk in de dakstructuur bevindt. We willen de soort daarom alsnog toevoegen aan de vergunningsaanvraag. Onderstaand vindt u de relevante informatie die nodig is om de vergunningsaanvraag uit te breiden voor de gewone grootoorvleermuis. Het belang wordt hierbij niet besproken omdat deze gelijk is voor alle soorten en reeds beschreven is in de aanvraag.

We willen vergunning aanvragen voor:

Het opzettelijk verstoren of het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van **gewone grootoorvleermuis** (*Plecotus auritus*). Dit betreft een overtreding van Artikel 11.46 Bal, lid 1b en d. Daarnaast is

er kans dat er dieren gedood worden tijdens de werkzaamheden, dit is een overtreding van Artikel 11.46, lid 1a. Voor deze soorten gelden de deels dezelfde maatregelen als voor gewone dwergvleermuis zoals benoemd in het activiteitenplan. Aanvullend worden de volgende soortspecifieke maatregelen voorgesteld.

Tijdelijke verblijfplaatsen

Bij voorkeur worden de tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd op vergelijkbare locaties als de originele verblijfplaats, dat zou in dit geval dus in/aan bebouwing zijn. In de huidige situatie is dit echter niet mogelijk omdat er op dit moment geen geschikte en beschikbare bebouwing is binnen 200 meter van de vastgestelde verblijfplaats. Aan de overzijde van de weg is wel bebouwing aanwezig maar deze is niet in eigendom en hier kunnen daarom geen kasten geplaatst worden. Daarnaast is onbekend of hier reeds geschikte verblijfplaatsen voor gewone grootoorvleermuizen aanwezig zijn.

Daarom wordt ervoor gekozen om vier kasten aan bomen in de omgeving op te hangen. Er worden twee verschillende types opgehangen: 2x *Schwegler 2F bolle kast* of *Veronica (Faunus)* en 2x *VK WS 08 Vleermuis boomkast*. Ze zijn gemaakt van houtbeton. Deze vleermuiskasten kunnen na afronding van de werkzaamheden blijven hangen. Voor de plaatsing van de kasten wordt dezelfde zoekradius als in Figuur 2.1 van het activiteitenplan aangehouden. Bij het ophangen van de kasten (voorafgaand aan actieve periode 2026) wordt ter plaatse bepaald welke locatie het meest geschikt is. Hierbij wordt rekening gehouden met de eisen uit het kennisdocument gewone grootoorvleermuis (BIJ12) met als belangrijkste factoren o.a.: beschutting en aansluitend groen nabij invliegopening, donkerte en vrij van verstoring. De locaties worden na plaatsing aan het bevoegd gezag gestuurd.

Permanente verblijfplaatsen

Voor de permanente verblijfplaatsen geldt dat deze op vergelijkbare locaties als aan de orde bij de kerkuil moeten worden geplaatst. Het gaat hierbij om schuren, kapschuren en gebouwen met een rustige zolder. Indien de originele schuur in de permanente plannen behouden kan blijven, wordt de permanente mitigatie hier gerealiseerd door het optimaliseren van de dakstructuur. Indien dit niet mogelijk blijkt, worden vergelijkbare verblijfplaatsen op een andere, nog nader te bepalen locatie gerealiseerd. Het optimaliseren gebeurt door het aanbrengen van wegkruipruimtes. Deze wegkruipruimtes lijken qua structuur op gewone vleermuiskasten maar zijn eenvoudiger van opzet omdat ze niet weerbestendig hoeven te zijn.

Staat van instandhouding

Landelijk

De gewone grootoorvleermuis is een algemene vleermuis die in 75% van de Nederlandse atlasblokken voorkomt. Het aantal gewone grootoorvleermuizen in Nederland wordt geschat op minimaal 5.000 tot 7.500 dieren. Hier van zal de helft in holtes van bomen verblijven en het grootste deel van de gebouwbewonende dieren op zolders van kerken, kastelen en andere oude gebouwen met open zolders. De trend van de populatie geeft sinds het begin van het NEM-meetprogramma Wintertellingen een matige toename. De winterpopulatie is t.o.v. de start van het meetprogramma (1986) ongeveer verdubbeld. De laatste 10 jaar is er sprake van een matige afname (65). De belangrijkste bedreigingen zijn het verdwijnen of in gebruik nemen van open zolders bij renovatie of verbouwing, het verdwijnen van geschikt foerageergebied rond de verblijfplaats en het verdwijnen van vliegroutes. Wel maakt de gewone grootoorvleermuis, die wat gemakkelijker gemist kan worden tijdens detectoronderzoek (door weinig en zachte pulsen), minder gebruik van spouwmuren waardoor effecten op deze soort door verduurzaming waarschijnlijk kleiner zijn. Kansen voor gewone grootoorvleermuizen zijn het inrichten van zolders van kerken en schuren en het plaatsen van vleermuiskasten in parken of groenstructuren. De landelijke staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is matig ongunstig.

Regionaal en lokaal

De regionale en lokale staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is onbekend. Als gevolg van de werkzaamheden wordt zomerverblijfplaats van één individu mogelijk aangetast. Afbreuk aan de lokale staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat wordt voorkomen dat exemplaren gedood worden, de huidige

verblijfplaats door middel van maatwerk behouden blijft en extra duurzame verblijfplaatsen worden gerealiseerd.

3. *De ochtendronde van het vleermuisonderzoek is niet op tijd gestart voor grootoorvleermuis. Waarom is hiervan afgeweken en is er voldoende inzicht verkregen in het gebruik van het plangebied door deze soort?*

In de nacht van 6-7 op 7-7 is in het plangebied overnacht door beide onderzoekers. Dit betreft een avond-ochtend onderzoek. Hoewel in de tabel is opgenomen dat het onderzoek startte om 03:10 waren de onderzoekers dus al eerder aanwezig op locatie en al eerder gestart met het onderzoek. Bureau Viridis maakt gebruik van de app WrnPro voor de registratie van waarnemingen waarbij de starttijd samenhangt met het aanmaken van het bezoek. Soms wordt een bezoek pas aangemaakt bij de eerste waarneming of wanneer de onderzoeker even de tijd neemt om het bezoek aan te maken. Om zo zuiver mogelijk te zijn in de weergave van de onderzoeken nemen wij altijd de start- en eindtijd over uit WrnPro, soms is echter al eerder gestart met het onderzoek. Uit navraag bij de onderzoekers bleek dat ook hier het geval te zijn.

Ten opzichte van de gewone grootoorvleermuis zou het onderzoek uiterlijk 03:00 moeten starten (eindtijd maximaal 30 minuten voor zonsopkomst om 05:30, duur onderzoek 2 uur). De geregistreerde starttijd was 10 minuten te laat. Zoals aangeven waren de onderzoekers echter al op locatie en op tijd gestart met het onderzoek.

Tijdens het onderzoek is eveneens gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera, beschreven bij het onderdeel onderzoeksmethode grondgebonden zoogdieren, en is een batlogger opgehangen in de schuur om zo meer informatie te krijgen over eventuele aanwezigheid van gewone grootoorvleermuizen. Deze soort laat zich namelijk ook tijdens de geprotocolleerde onderzoeksmomenten maar lastig zien/horen. Op basis van alle gegevens tezamen gaan wij ervan uit dat we voldoende inzicht hebben gekregen over de aanwezigheid en functies.

4. *We verzoeken u de inzet van het aantal onderzoekers tijdens het vleermuisonderzoek nader toe te lichten. Het lijkt niet mogelijk om ten minste 75% van het erf te kunnen overzien met twee personen, ook wanneer rekening wordt gehouden met de al gegeven toelichting dat voor een deel begroeiing dicht op 2 zijdes van een gebouw staan.*

De te onderzoeken gebouwen betreffen enkel de voorste gebouwen op het erf, aan de zijde van de Hartjensstraat. De grote schuur aan de zuidzijde van het erf is ongeschikt voor vleermuizen, dit is reeds in de Quicksan vastgesteld en herbevestigd door de onderzoekers van Viridis voorafgaand aan de vleermuisonderzoeken. Dit deel van het plangebied kan voldoende dekkend onderzocht worden door twee ervaren vleermuisonderzoekers. Tijdens het onderzoek staan de onderzoekers niet stil op 1 punt maar bewegen zij zich langzaam lopend langs de gebouwen waarbij er altijd zicht is op meer dan 1 gevel, hierbij wordt op de punten met goed overzicht regelmatig even stilgestaan. Door daarbij steeds dezelfde onderzoekers in te zetten die het plangebied goed leren kennen en daardoor weten waar de meeste activiteit is en de meest veelbelovende plekken zijn kan een goed beeld worden gevormd van de verblijfplaatsen binnen het plangebied.

Daarnaast is er tijdens dit onderzoek eveneens gebruik gemaakt van een batlogger om de minder eenvoudig te zien/horen gewone grootoorvleermuis te onderzoeken en is tijdens meerdere onderzoeken gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Tenslotte is er op 2 losse momenten onderzoek uitgevoerd naar aanwezigheid van gierzwaluw (1 onderzoek werd geheel gecombineerd). Het laatste deel van gierzwaluwonderzoek overlapt altijd met de uitvliegperiode van in ieder geval gewone dwergvleermuis. Tijdens deze onderzoeken aangetroffen vleermuizen worden eveneens genoteerd.

5. *Graag ontvangen we een uitgebreidere beschrijving van de waarnemingen die tijdens het vleermuisonderzoek zijn gedaan (wat was er per ronde aan activiteit, relevante tijden van waarnemingen, aantallen, vliegbewegingen e.d.).*

In onderstaande tabel worden de relevante waarnemingen weergegeven. Vanuit de batloggerdata zijn meer gegevens beschikbaar, maar dit betreffen met name de foeragerende gewone dwergvleermuizen. Omwille van de overzichtelijkheid zijn deze opnamemomenten niet meegenomen in onderstaand overzicht.

Datum	Tijd	Soort naam	Soort wet. Naam	Aantal	Activiteit	Batdetector type	Toelichting
2023-06-01	22:25	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	2	Foeragerend	Petersson D240X/M500	
2023-06-05	23:57	Gewone groot-oorvleermuis	Plecotus auritus	1	Foeragerend	Petersson D240X/M500	Foerageert in de open schuur
2023-06-05	22:25	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Onbekend	Petersson D240X/M500	
2023-06-05	22:25	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Onbekend	Petersson D240X/M500	Eerste gezien van de avond. Komt foeragerend vanuit het westen.
2023-06-12	22:44	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Onbekend	Petersson D240X/M500	Komt vanaf oost/zuidoost en vliegt naar west/noordwest tussen de twee schuren. Foerageert kort boven het erf.
2023-07-06	22:35	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	2	Foeragerend	Petersson D240X/M500	22h31 foerageren een tijdje in tuin rondom huis
2023-07-06	22:35	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Foeragerend	Petersson D240X/M500	Komt vanaf het oosten
2023-07-06	22:48	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Foeragerend	Petersson D240X/M500	Foerageert kort boven het erf
2023-07-06	23:31	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Passerend	Petersson D240X/M500	
2023-08-24	00:27	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Roepend	Petersson D240X/M500	Twee keer gehoord tijdens het bezoek
2023-08-24	00:59	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Roepend	Petersson D240X/M500	Twee keer gehoord tijdens het bezoek
2023-07-07	04:43	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Invliegend	Petersson D240X/M500	Kruipt naar binnen onder de meest linker dakpan van de open schuur.
2023-07-07	02:37	Gewone groot-oorvleermuis	Plecotus auritus	1	Onbekend	Stationnaire Wildlife Acoustics minibat	Logger hangt in het midden van de open schuur
2023-07-07	02:38	Gewone groot-oorvleermuis	Plecotus auritus	1	Onbekend	Stationnaire Wildlife Acoustics minibat	Logger hangt in het midden van de open schuur
2023-07-07	04:00	Gewone groot-oorvleermuis	Plecotus auritus	1	Onbekend	Stationnaire Wildlife Acoustics minibat	Logger hangt in het midden van de open schuur

6. *De locaties van de (tijdelijke) alternatieve voorzieningen voor vleermuizen en kerkuil is niet weergegeven in de aangeleverde stukken omdat dit destijds nog niet bekend was. Gezien de gewenste planning voor de werkzaamheden verwachten we dat dit onderhand gerealiseerd is of op zijn minst bekend zal zijn waar het gerealiseerd moet worden. We verzoeken u de locaties op kaart aan te leveren inclusief de plaatsingsdatum en eventuele foto's.*

De planning is bijgesteld waardoor de locaties nog niet bekend zijn. Er is vertraging ontstaan in het uitwerkingsproces van het Definitief Ontwerp inrichtingsplan Openbare Ruimte (DOIPOR). Van dit proces is een planning, deze sluit op maart 2026. Tijdens dit proces wordt de gevraagde uitvoeringsplanning en een precieze locatiemarkering van de uit te voeren maatregelen gemaakt. Deze is dus nog niet in detail beschikbaar. Zodra de locaties bekend zijn wordt dit in een memo met de provincie gedeeld zodat dit aan het dossier toegevoegd kan worden.

De planning is op dit moment:

- Q3 2025: Besluitvorming Omgevingsplan door gemeenteraad Montferland
- Q2 2026: Afronden uitwerking Definitief Ontwerp Inrichtingsplan
- Q3 2026: voorbereiding Bouwrijp Maken
- Q4 2026: start bouwrijp maken en start verkoopproces
- Q2 2027: start bouw woningen

Ter onderbouwing wordt bij de beantwoording van deze vragen de meest recente planning van het totstandkomingsproces DOIPOR (stap 2 hierboven) meegezonden.

7. *Volledigheidshalve vragen we om bevestiging dat u uitgaat van het aantasten van een nestplaats van kerkuil? Het nader onderzoek en het activiteitenplan zijn daar namelijk niet helemaal eenduidig in.*

We begrijpen dat de tekst voor enige verwarring kan zorgen en hopen het hier te kunnen verduidelijken. In het kort: er is geen nestplaats vastgesteld binnen het plangebied. Uit gesprekken met omwonenden blijkt ook dat er geen bekende nestplaatsen in de schuur of directe omgeving zijn. Er zijn ook geen sporen vastgesteld die duiden op de aanwezigheid van een nestlocatie in de schuur. Tijdens het onderzoek zijn echter wel meerdere waarnemingen (3) geweest van rustende kerkuilen in de schuur zoals is beschreven in het rapport nader onderzoek. Omdat het hier gaat om een koppel kerkuilen zijn we ervan uit gegaan dat dit een broedpaar betreft, hoewel er dus tijdens uitvoer van de onderzoeken geen nestlocatie/voortplanting aanwezig bleek te zijn. Omdat rustplaatsen eveneens beschermd zijn én het een broedpaar betreft die mogelijk op zoek is naar een geschikte nestlocatie is er voor gekozen om de rustplaats te compenseren in de vorm van twee nestkasten. Hopelijk kan hiermee een nieuwe geschikte nestlocatie voor het paar kerkuilen in de omgeving van het plangebied gerealiseerd worden.

8. *Een alternatieve verblijfplaats voor steenmarter ligt dicht tegen een gebouw op het erf De Laak aan. Hoe kunt u garanderen dat dit functioneel is wanneer op dit erf sloop- en bouwwerkzaamheden gaan plaatsvinden?*

De planning voor realisatie is op dit moment nog niet bekend, zie ook het antwoord op vraag 6. De marterhopen worden voorafgaand aan de start van alle werkzaamheden gerealiseerd. Het gaat hier zowel om de marterhoop direct naast het erf als de marterhoop aan de oostzijde van het plangebied, hierdoor zijn beide alternatieve locaties ruim vooraf beschikbaar voor de aanwezige steenmarter. Overigens ligt de marterhoop niet direct tegen het gebouw aan waardoor er enige buffer door het aanwezige groen is en verstoring door werkzaamheden niet aan de orde is.

9. *In het activiteitenplan is aangegeven dat het plangebied in één keer in zijn geheel bouwrijp wordt gemaakt. Dit lijkt voor steenuil geen wenselijke werkwijze omdat er dan, met name voor de zuidelijke nestlocatie geen uitwijkmogelijkheden meer zijn voor foerageergebied. Kunt u nader toelichten waarom hiervoor gekozen is en of er een andere werkwijze mogelijk is?*

Na het bouwrijp maken en de aanleg van infrastructuur ontstaat er een groot gebied dat een tijdlang braak ligt voordat de bouw (in fases) start. Dergelijk braakliggend bouwterrein raakt begroeid met een ruderaale vegetatie, vaak met veel eenjarige plantensoorten. Een dergelijk terrein is goed foerageergebied voor de steenuil, doordat het veel insecten en muizen aantrekt. Door de vegetatie tweemaal per jaar te maaien wordt voorkomen dat het terrein met wilgenopslag dichtgroeit. Het blijft daardoor geschikt als foerageergebied. Op dit terrein zal gemiddeld meer voedsel te vinden zijn voor de steenuil dan op de huidige akkers in het plangebied.

Daarnaast wordt bij het bouwrijp maken de watergang in de beekzone en mogelijk de gracht rondom de havezate al aangelegd. Daardoor zal de groenzone al in zekere mate vorm krijgen en ook geschikt worden als voedselgebied voor de steenuil, door bijvoorbeeld de aanwezigheid van muizen.

De aanwezige voor de aanleg van de N316 ontwikkelde compensatiegebieden blijven voor een groot deel bestaan, zoals gebied E ten noorden van de Hartjensstraat. Dat gebied kan blijvend gebruikt worden en is optimaal foerageergebied.

10. *Om het aanbod van foerageergebied dichtbij de nestlocatie tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te kunnen garanderen willen we de aanplant/aanleg van groene elementen vóór het bouwrijp maken voorschrijven. We denken hierbij aan takkenrillen, muizenruiters, plantsoen, maar ook paaltjes en bomen van enig formaat. We willen u echter ook de kans geven om zelf een voorstel aan te leveren*

Het is de bedoeling de zuidelijke nestlocatie te behouden en af te schermen met bijvoorbeeld een bouwhek. Langs het bouwhek kan een takkenrillen, muizenruiters en paaltjes worden aangelegd als extra afscherming en om muizen aan te trekken.

Er zal worden gekeken of er na de aanleg van infrastructuur al laanbomen in deze omgeving kunnen worden geplant. Hierbij kunnen ook een aantal muizenruiters en paaltjes worden meegenomen.

11. *Er is nog geen concrete planning of volgorde van de fasering aangeleverd. We verzoeken u dit alsnog aan te leveren en daarbij de fase dicht bij de zuidelijke nestlocatie als eerst op te pakken.*

Zie het antwoord op vraag 10. Daarnaast is het streven om het deel van het gebied rondom de zuidelijke nestlocatie in het begin van de planning aan te leggen. De uitvoeringsplanning wordt tijdens het DOIPOR-proces verder uitgewerkt, zie ook het antwoord op vraag 6 en 9.

12. *Ten aanzien van het onderzoek naar das ontvangen we graag meer toelichting; op welke afstand liggen bekende of potentiële burchten en zijn er zichtbare wissels in of aan de rand van het plangebied?*

Het is onbekend waar exact in de omgeving burchten aanwezig zijn, echter is wel bekend dat deze soort in de nabije omgeving leefgebied heeft. Vermoedelijk zijn in het bosgebied ten westen van het plangebied, tussen Beek en 's Heerenberg, burchten van das aanwezig. Deze locatie ligt ruim buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tijdens oude onderzoeken door ATKB in het kader van de N316 is de destijds dichtstbijzijnde burcht vastgesteld in het bosje aan de oude Tramweg, ten noorden van het plangebied, het is onbekend of deze burcht nog steeds aanwezig is. Daarnaast is wel bekend dat op de berg in het bos meer burchten aanwezig zijn. Om verbindingen te creëren voor de das is een dassentunnel aangelegd ten noorden van de voormalige Borgstraat, ook is bekend dat twee duikers onder de N316 gebruikt worden door dassen. Ook ten tijde van dit onderzoek zijn geen sporen van dassen binnen het huidige plangebied gevonden. Tijdens het nader onderzoek in het kader van het huidige plan is het hele plangebied meermaals onderzocht. Er zijn daarbij in het geheel geen wissels vastgesteld binnen of aan de randen van het plangebied. Het onderzoek heeft onder andere plaatsgevonden in de periode dat de vegetatie hoger was, in deze periode zijn wissels zeker niet te missen. We kunnen daarom met zekerheid zeggen dat de das géén gebruik maakt van het plangebied.

13. *Er is onderzoek gedaan naar kleine marterachtigen op het erf van De Laak en de strook kruidenrijk grasland. Hierbij zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op aanwezigheid van kleine marterachtigen. Deze soortgroep is echter moeilijk vast te stellen, zeker in een groot plangebied als de Lakermaat. Perceel randen kunnen echter ook belangrijk zijn als routes waarlangs ze zich kunnen verplaatsen. Wanneer dit over een groot oppervlak wordt aangetast kan dit effect hebben op verblijfplaatsen die buiten het plangebied liggen. In provincie Gelderland is het mogelijk om de kleine marterachtigen middels een worst-case scenario toe te voegen aan de aanvraag. Maatregelen voor deze soorten zijn relatief makkelijk toe te passen, en we verwachten dat het plan hier al in zal voorzien. Dit zal alleen nog concreet toegelicht moeten worden voor de reeds ingediende aanvraag.*

Deze vraag wordt samen met de volgende vraag hieronder beantwoord.

14. *We horen graag of u kleine marterachtigen aan de aanvraag wilt toevoegen middels een worst-case scenario en of het duidelijk is wat u daarvoor nog moet aanleveren?*

Onderstaand vindt u onze onderbouwing op vraag 13 en 14. Wij hopen hiermee aan de eisen te voldoen. Indien we toch aanvullende informatie aan moeten leveren met betrekking tot de kleine marters dan horen we dit graag zodat we de aanvraag hierop kunnen aanpassen.

Het grootste deel van het plangebied, met name de agrarische gronden, is ongeschikt voor kleine marterachtigen door het gebrek aan beschutting en een zeer laag voedselaanbod. De geschikte delen van het plangebied zijn uitgebreid onderzocht op de aanwezigheid van kleine marterachtigen waarbij geen van de soorten zijn aangetroffen. Dit is gebaseerd op zowel cameraval-, sporenbuizen- en warmtebeeldcamera-onderzoek. Rust en verblijfplaatsen zijn op basis van dit onderzoek uitgesloten. Mogelijk kan er wel eens een individu passeren richting omliggend gebied. Deze verbindingsfunctie gaat echter niet verloren tijdens uitvoer van de werkzaamheden, er zijn voldoende verbindingen aanwezig die continu functioneel blijven. Omdat inmiddels echter ook bekend is dat deze soorten zeer lastig vast te stellen zijn willen we de soorten toch graag op basis van een worst-case scenario toevoegen aan de aanvraag. Hoewel er op basis van het onderzoek geen verbodsbepalingen overtreden worden willen we de uitvraag uitbreiden op basis van een worst case scenario. We vragen daarom met betrekking tot wezel, hermelijn en bunzing aan voor de verbodsbepaling: het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren : Bal artikel 11.54, lid 1b.

De kleine marterachtigen zijn al meegenomen in de planvorming waardoor er in de inrichting rekening wordt gehouden met de habitateisen van deze soorten. Het leefgebied van de soorten gaat er daarbij kwalitatief en kwantitatief zeer op vooruit waardoor verwacht wordt dat de soorten zich in de permanente situatie zullen vestigen in het gebied. Vrijwel langs alle randen van het plangebied is in de permanente situatie een 5 meter brede groenzone (houtwal met greppel) aanwezig. Opgeteld met de groenzones van de tuinen is deze nog veel breder. De 5 meter brede zone is in het Omgevingsplan geborgd. Onderstaand volgt een overzicht en impressie van de groenstructuren en meer info over deze zone. Deze informatie is afkomstig uit het Landschappelijk-Stedenbouwkundig Plan (LSP). Ondanks dat onderzoek het oordeel oplevert dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, willen wij deze soort toch graag toevoegen aan de aanvraag. Het plan voorziet in ruimte mate in nieuwe potentieel leefgebied voor deze soort.

Het LSP is te downloaden op de projectwebsite van de Lakermaat: <https://delakermaat.nl> (onder downloads), meer informatie op p. 38, 94 en 95 van dit plan.

Staat van instandhouding

Met betrekking tot bunzing, wezel en hermelijn geldt dat er niet voldoende gegevens zijn om de exacte staat van instandhouding te bepalen. Het zijn soorten met een verborgen levensstijl waarbij een groot deel van de waarnemingen afkomstig is van verkeersslachtoffers. Het uitvoeren van gericht onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk zodat een goed beeld van verspreiding en populaties te verkrijgen. Onderstaand wordt op basis van bekende gegevens een inschatting gegeven van de staat van instandhouding van de drie soorten.

Bunzing

Landelijk

De landelijke staat van instandhouding van de bunzing kan het best worden beoordeeld als matig ongunstig - ongunstig. Hoewel de bunzing van de drie soorten kleine marterachtigen het meest verspreid is, is er nog veel onbekend over exacte de populatieomvang. Uit NEM gegevens (vanaf 1997) blijkt een achteruitgang in aantallen waargenomen dieren. In 2020 is ten behoeve van de rode lijst status de populatie geschat op ca 10.000 dieren (clo.nl). Hoewel momenteel onvoldoende bekend is over de huidige populatieomvang van de bunzing wordt ervan uit gegaan dat deze achteruitgang zich doorzet. De reden hiervoor is de druk op het leefgebied door verstedelijking, toename van infrastructuur en intensivering van landbouw. Dit leidt eveneens tot een afname in voedsel en verbindingen tussen leefgebieden

De landelijke staat van instandhouding van de bunzing wordt beoordeeld als **ongunstig**.

Regionaal en lokaal

Hoewel ook voor de Provincie Gelderland onvoldoende data beschikbaar is om concrete uitspraken te doen over populatie grootte en eventuele afnames is er geen reden om aan te nemen dat de regionale en lokale SVI afwijkt van de landelijke trend. De soort heeft in de provincie Gelderland te maken met dezelfde drukfactoren die landelijk voor de afname van de soort zorgt. Dit is mede de reden waarom de soort destijds van de provinciale vrijstellingslijst is verwijderd. De staat van instandhouding van bunzing in de Provincie Gelderland is daarom ook beoordeeld als **ongunstig**.

Wezel

Landelijk

De wezel komt landelijk wijd verspreid voor, en is voor zover bekend enkel afwezig op de Waddeneilanden. Net als voor bunzing geldt dat voor de wezel momenteel onvoldoende bekend over de huidige populatieomvang, echter wordt ervanuit gegaan dat er sprake is van een neerwaartse trend. De soort laat een sterke afname zien op populatiegrootte waardoor de landelijke trend wordt beoordeeld als verslechterend. Ook deze soort heeft last van de toenemende druk op het leefgebied door verstedelijking, toename van infrastructuur en intensivering van landbouw. De landelijke staat van instandhouding van de wezel wordt daarom eveneens beoordeeld als **ongunstig**.

Regionaal en lokaal

Hoewel ook voor de Provincie Gelderland onvoldoende data beschikbaar is om concrete uitspraken te doen over populatie grootte en eventuele afnames is er geen reden om aan te nemen dat de regionale SVI afwijkt van de landelijke trend. De soort heeft in de provincie Gelderland te maken met dezelfde drukfactoren die landelijk voor de afname van de soort zorgt. Dit is mede de reden waarom de soort destijds van de provinciale vrijstellingslijst is verwijderd. De staat van instandhouding van wezel in de Provincie Gelderland is daarom ook beoordeeld als **ongunstig**.

Hermelijn

Landelijk

De hermelijn is van de drie soorten kleine marterachten degene met de meest verborgen levensstijl waardoor er slechts weinig bekend is over populatieomvang. In gebieden waar de soort gemonitord wordt lijkt sprake te zijn van een achteruitgang in aantallen. Uit verspreidingsgegevens blijkt eveneens een achteruitgang, waarbij de soort met name op de hogere gronden lijkt te zijn verdwenen. De reden hiervoor lijkt gelijk te zijn aan die van de andere soorten die met name in ons buitengebied voorkomen: verstedelijking, toename van infrastructuur en intensivering van landbouw. Ook een verslechtering van het voedselaanbod is een mogelijke bron die tot de afname van aantallen heeft geleid. De staat van instandhouding van de hermelijn is daarom beoordeeld als **ongunstig**.

Regionaal en lokaal

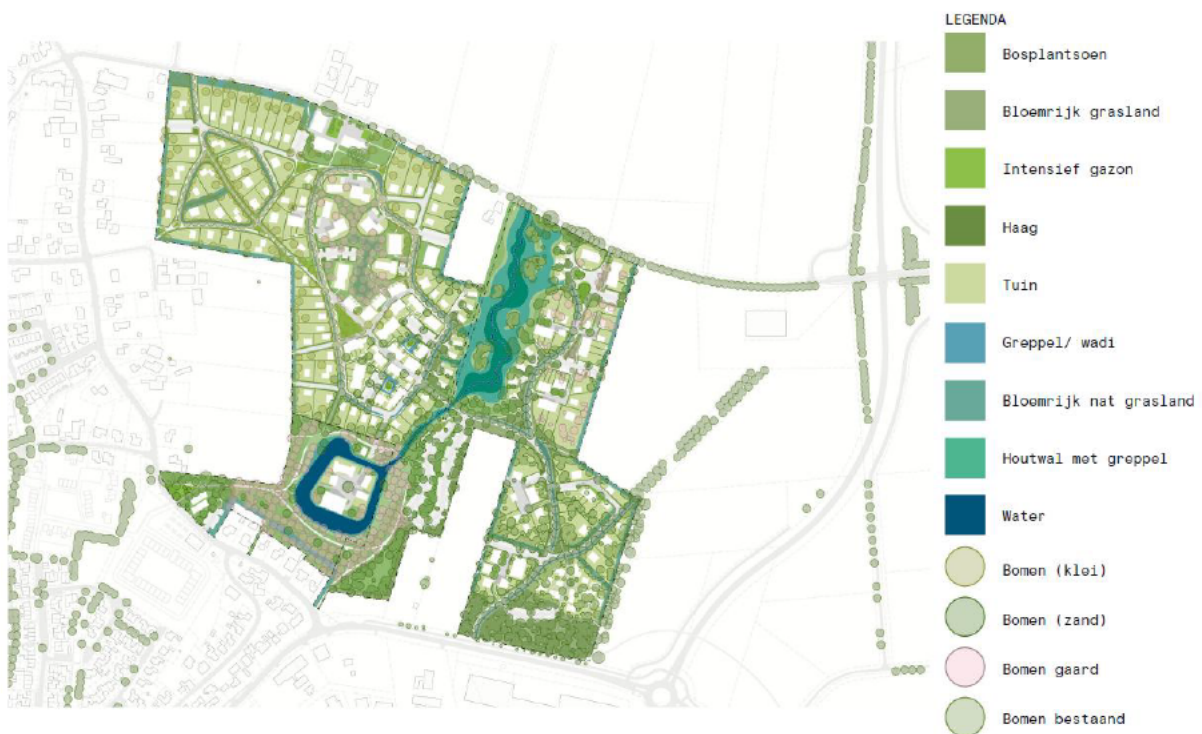
Hoewel ook voor de Provincie Gelderland onvoldoende data beschikbaar is om concrete uitspraken te doen over populatie grootte en eventuele afnames is er geen reden om aan te nemen dat de regionale SVI afwijkt van de

landelijke trend. De soort heeft in de provincie Gelderland te maken met dezelfde drukfactoren die landelijk voor de afname van de soort zorgt. Dit is mede de reden waarom de soort destijds van de provinciale vrijstellingslijst is verwijderd. De staat van instandhouding van hermelijn in de Provincie Gelderland is daarom ook beoordeeld als **ongunstig**.

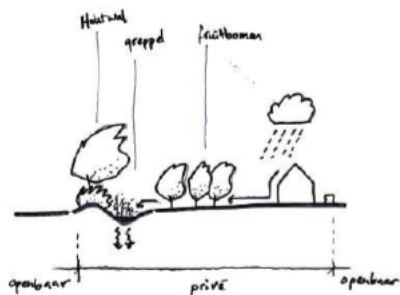
Effect op SVI

Het uitgangspunt van de het plan is het creëren van een groene woonwijk zone op een locatie die voorheen in gebruik was als landbouwgrond. Er wordt daarom verwacht dat na afloop van de werkzaamheden binnen het gehele gebied minimaal eenzelfde (of zelfs toegenomen) populatie van wezel, hermelijn en bunzing zich kan handhaven. Uiteindelijk zal er na uitvoering geen afname zijn in grootte, kwaliteit of verbinding van leefgebied voor kleine marterachtigen, aangezien er bij het ontwerp van de Lakermat rekening is gehouden met een zo natuurlijk mogelijke inrichting. Mogelijkerwijs zullen deze aspecten door uitvoering van de werkzaamheden juist toenemen waardoor er dus een verbetering in kwaliteit plaats vindt. Hierbij wordt gedoeld op de verbeterde inrichting van de groenzones en verbindingen. Hierdoor kan de draagkracht van het gebied verhoogd worden waardoor in hetzelfde gebied een groter aantal soorten kunnen huizen. Wanneer er voldoende leefgebied, met daaraan gelieerd voedselaanbod, aanwezig is, zal dit daardoor al snel kunnen leiden tot een toename van de populaties.

Groenstructuur

Beheersvorm houtwal en greppel randen

Waterbergingsstrook achterzijde kavels.

Rond de gehele plangrens liggen particuliere kavels waarvoor de afwatering is voorzien op de eigen kavel in de vorm van een 5 meter brede zone, bestaande uit een greppel van 2,5m en houtwal van 2,5m. De houtwal is begroeid met heesters en incidentele bomen waarmee een groene afscherming wordt gerealiseerd. De greppel is vrij van bomen en heesters zodat de bodem vrij blijft van bladeren en dergelijke en regenwater goed de bodem kan infiltreren. In deze strook is geen bebouwing en geen verharding toegestaan. Om te borgen dat particulieren deze strook in stand houden, zal deze strook in beheer komen door: Verenigingen van Eigenaars (VvE's), kwalitatieve verplichting, erfdenstbaarheid of anderszins.

94/130

Buro Harro
Landschappelijk Stedenbouwkundig Plan (LSP), De Lakersaat

Beheertype houtwal randen

In de 5 meter brede greppels (2,5m) met houtwallen (2,5m) worden deels dezelfde gemengde hagen toegepast zoals in hele plan. Dat zijn: Eenstijlige meidoorn, Hondsdoo, Sleedoorn, Gewone vlier, Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts, Wegedoorn, Hondsdoo, Gelderse roos.

Daarnaast mogen er bomen in opschieten en worden deze deels aangeplant. Deze mogen van tijd tot tijd meegeknot worden (ook tbv steenuilen, die van knotbomen houden). Ook mogen bomen doorschieten tot volwassen grote bomen. Dat levert een beeld van 2,5m brede en ongeveer 5 meter hoge houtwal op met af en toe een boom erin.

Beheer: 1x5 jaar snoeien. Bomen eventueel knotten.

Bomen (en aanvullende heesters) voor houtwallen op zand:

Beuk, Ruwe berk, Wilde IJsterbes, Zomereik, Winterdik, Spokehout, Winterlinde, Ratelpopulier, Tamme kastanje, Zachte berk, Hazelaar, Hulst.

Bomen (en aanvullende heesters) voor houtwallen op klei:

Zomereik, Hazelaar, Wilde IJsterbes, Gladde Iep, Gewone es, Haagbeuk, Grauwe wilg, Spokehout, Zachte berk, Zwarte els, Zoete kers, Hulst, Taxus, Winterlinde, Witte Paardenkastanje.

Een met houtwal beplante greppel met her en der een boom.

95/130

Buro Harro
Landschappelijk Stedenbouwkundig Plan (LSP), De Lakersaat

Wij hopen dat uw vragen voldoende zijn beantwoord en u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als er nog vragen zijn kunt u contact opnemen met de contactpersoon voor deze aanvraag.

Namens alle partijen, met vriendelijke groet,

Ecoloog
Ecologisch Adviesbureau Viridis

